

قال الله تبارک و تعالی:

﴿قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا﴾

سوره مبارکه شمس، آیه ۹

امام خامنه‌ای مدظله العالی:

درس خواندن و تهذیب اخلاق و هوشیاری سیاسی همراه با تلاش‌های انقلابی، وظائفی هستند که دختران و پسران این نسل باید آنها را هرگز فراموش نکنند. ۱۳۹۸/۹/۲۴

عنوان:

ریاء

شناسنامه مطلب	
t-236	کد مطلب
تزکیه‌ای/تقوای عمومی/رذائل و فضائل/رذائل/سطح شناخت	رده
تزکیه، تربیت نفس، رذائل، ریاء، دو روئی، امام خمینی	برچسب
	توضیحات

پایگاه تزکیه‌ای، علمی، بصیرتی و مهارتی **نُمو**

nomov.ir

هان، ای شخص مرئی که عقاید حقه و معارف الهیه را به دست دشمن خدای تعالی، که شیطان است، سپردی و مختصات حق تعالی را به دیگران دادی، و آن انواری که روشنی بخش روح و قلب و سرمایه نجات و سعادت ابدی و سرچشمه لقاء الهی و بذر جوار محبوب است مبدل به ظلمات موحشه و شقاوت و هلاک ابدی و سرمایه بعد از ساحت قدس محبوب و دوری از لقاء حضرت حق تعالی کردی، مهیا باش از برای ظلمتهایی که نور در دنبال ندارند و تنگنایی که گشایشی ندارد و امراضی که شفا پذیر نیست: مردنی که حیات ندارد. آتشی که از باطن قلب ظهور کند و ملکوت نفس و ملک بدن را بسوزاند- چنان سوزاندنی که خطور در قلب من و تو نکرده، چنانچه خدای تعالی خبر می‌دهد در کتاب منزل خود در آیه شریفه **نَارُ اللَّهِ الْمَوْقَدَةُ الَّتِي تَطَّلِعُ عَلَى الْأَفْئِدَةِ** از وصف آتشی که (آتش خدا) استیلای بر قلوب پیدا می‌کند و قلوب را می‌سوزاند. هیچ آتشی قلب سوزان نیست جز آتش الهی.

اگر فطرت توحید از دست رفت، که فطرة الله است، و به جای آن شرك و کفر جایگزین شد، دیگر شفاعت شافعین نصیب انسان نشود، و انسان مخلد در عذاب است- آن هم چه عذابی؟ عذابی که از قهر الهی و غیرت ربوبی بروز کند.

پس ای عزیز، برای يك خیال باطل، يك محبویت جزئی بندگان ضعیف، يك توجه قلبی مردم بیچاره، خود را مورد سخط و غضب الهی قرار مده، و مفروش آن محبت‌های الهی، آن کرامت‌های غیر متناهی، آن الطاف و مراحم ربوبیت را به يك محبویت پیش خلق که مورد هیچ اثری نیست و از او هیچ ثمری نبوی جز ندامت و حسرت. وقتی دستت از این عالم کوتاه شد، که عالم کسب است، و عملت منقطع گردید، دیگر پشیمانی نتیجه ندارد و رجوع بی فایده است.

يك تنبه علمی برای قلع ماده ریا

ما در این جا تذکر می‌دهیم به چیزی که امید است برای این مرض قلبی مؤثر افتد در این مقام و مقامات دیگر. و آن چیزی است که مطابق برهان و مکاشفه و عیان و اخبار معصومین و کتاب خداست، و عقل شما هم تصدیق دارد. و آن این است که خدای تبارک و تعالی به واسطه احاطه قدرتش در جمیع موجودات و بسط سلطنتش در تمام کائنات و احاطه قیومیش به کافه ممکنات، تمام قلوب بندگان در تحت تصرف او و به ید قدرت و در قبضه سلطنت اوست، و کس دیگر را در قلوب بندگان بدون اذن قیومی و اجازه تکوینی او تصرفی نیست و نخواهد بود، خود صاحبان قلب نیز بی‌اذن و تصرف حق تعالی تصرف در قلوب خود ندارند- و بدین معنی اشاره و کنایه و صراحة در قرآن و اخبار اهل بیت، علیهم السلام، اخبار شده است.^۱ پس خدای تبارک و تعالی صاحب قلب و متصرف در اوست، و شما که يك بنده ضعیف عاجز هستید نمی‌توانید تصرف در قلوب کنید بی‌تصرف حق، بلکه اراده او قاهر است بر اراده شما و همه موجودات، پس ریا و سالوس شما اگر برای جلب قلوب عباد است و جانب دلها نگاه داشتن و منزلت و قدر در قلوب پیدا کردن و اشتها به خوبی یافتن است، این از تصرف شما بکلی خارج و در تحت تصرف حق است. خداوند قلوب و صاحب دلها به هر کس می‌خواهد قلوب را متوجه می‌فرماید. بلکه ممکن است شما نتیجه به عکس بگیرید. دیدیم و شنیدیم اشخاص سالوس دور و که قلوب آنها پاک نبود آخر کار رسوا شدند و آنچه می‌خواستند نتیجه بگیرند به عکس اتفاق افتاد، چنانچه به همین معنی اشاره فرموده در حدیث شریف کافی: عن جراح المدائنی، عن أبي عبد الله، عليه السلام، فی قول الله عزَّ و جلَّ: «فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَ لَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا.» قال عليه السلام: الرَّجُلُ يَعْمَلُ شَيْئًا مِنَ الثَّوَابِ لَا يَطْلُبُ بِهِ وَجْهَ اللَّهِ، إِنَّمَا يَطْلُبُ تَرْكِيَةَ النَّاسِ، يَشْتَهِي أَنْ يَسْمَعَ بِهِ النَّاسُ،

۱ حق تعالی می‌فرماید: وَ اعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَ قَلْبِهِ (و بدانید که خدا در میان شخص و قلب او حایل می‌گردد) (انفال ۲۴) و فَإِنَّ الْقُلُوبَ بَيْنَ اصْبَعَيْنِ مِنْ أَصَابِعِ اللَّهِ، يُقَلِّبُهَا كَيْفَ يَشَاءُ سَاعَةً كَذَا وَ سَاعَةً كَذَا وَ أَنَّ الْعَبْدَ رُبَّمَا وَفَّقَ لِلْخَيْرِ (همانا قلبها در میان دو انگشت از انگشتان خداوند قرار دارند آنها را هر گونه بخواهد زمانی اینچنین و زمانی آنچنان می‌گرداند و بسا که بنده توفیق کار نیک یابد.) بحار الانوار، (ج ۷۲، ص ۴۸) «کتاب العشرة» باب ۴۰، حدیث ۹.

فهذا الَّذِي أَشْرَكَ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ. ثُمَّ قَالَ: مَا مِنْ عَبْدٍ أَسْرَّ خَيْرًا فَذَهَبَتِ الْأَيَّامُ أَبَدًا حَتَّى يَظْهَرَ اللَّهُ لَهُ خَيْرًا، وَ مَا مِنْ عَبْدٍ يَسْرُرُ شَرًّا فَذَهَبَتِ الْأَيَّامُ أَبَدًا حَتَّى يَظْهَرَ اللَّهُ لَهُ شَرًّا^۱.

«یعنی راوی، که جراح مدائنی است، از امام صادق، علیه السلام، نقل می‌کند در تفسیر قول خدای، عزّ و جلّ: «پس کسی که امیدوار ملاقات پروردگار خویش است باید به جای آرد کار نیکو، و شریک نکند در عبادت پروردگارش کسی را» که فرمود امام صادق، علیه السلام: «آن مردی که عمل می‌کند چیزی از ثواب را که خواهش نمی‌کند به آن کار ملاقات خدا را، فقط ملاحظه می‌کند پاکیزه شمردن مردم او را، میل دارد مردم بشنوند آنچه کرده، پس این کسی است که شریک قرار داده در عبادت پروردگارش.» پس از آن فرمود: «هیچ بنده نیست که پنهان کند خوبی را، پس بگذرد روزگار بر او همیشه، تا آنکه آشکار کند خدا از برای او نیکویی را، و هیچ بنده نیست که پنهان می‌کند شری را، پس بگذرد روزگار بر او همیشه، تا آشکارا کند خدا برای او شری را.» پس ای عزیز، نام نیک را از خداوند بخواه. قلوب مردم را از صاحب قلب خواهش کن با تو باشد. تو کار را برای خدا بکن، خداوند علاوه بر کرامت‌های اخروی و نعمت‌های آن عالم در همین عالم هم به تو کرامت‌ها می‌کند، تو را محبوب می‌نماید، موقعیت تو را در قلوب زیاد می‌کند، تو را در دو دنیا سر بلند می‌فرماید. ولی اگر بتوانی با مجاهده و زحمت قلب خود را از این حب هم بکلی خالص نما، باطن را صفا ده تا عمل از این جهت خالص شود و قلب متوجه حق گردد، روح بی‌آلایش شود، کدورت نفس برطرف گردد. حب و بغض مردم ضعیف، شهرت و اسم نزد بندگان ناچیز، چه فایده‌ای دارد. فرضا فایده داشته باشد، یک فایده ناچیز جزئی چند روزه است. ممکن است این حب عاقبت کار انسان را به ریا برساند و خدای نخواستہ آدم را مشرک و منافق و کافر کند، اگر در این عالم رسوا نشود، در آن عالم در محضر عدل ربوبی پیش بندگان صالح خدا و انبیاء عظام او و ملائکه مقربین رسوا شود، سرافکنده گردد، بیچاره شود. رسوایی آن روز را نمی‌دانی چه رسوایی است. سرشکسته در آن

۱ اصول کافی، ج ۲، ص ۲۹۴، «کتاب ایمان و کفر»، «باب ریا»، حدیث ۴.

محضر را خدا می‌داند چه ظلمتها دنبال دارد. آن روز است که به فرموده حق تعالی کافر می‌گوید: ای کاش خاک بودم.^۱ و دیگر فایده ندارد.

ای بیچاره، تو به واسطه يك محبت جزئی، يك شهرت بیفایده پیش بندگان، از آن کرامتها گذشتی، رضای خدا را از دست دادی، خود را مورد غضب خدای تعالی نمودی. اعمالی را که باید به آنها دار کرامت تهیه کنی، زندگانی ابدی و فرحناکی همیشگی فراهم کنی و به واسطه آنها در اعلی علین بهشت قرار گیری، مبدل کردی به ظلمات شرك و نفاق، و برای خود حسرت و ندامت و عذابهای شدید تهیه نمودی، و خود را سَجّینی نمودی، چنانچه در حدیث شریف کافی می‌فرماید حضرت امام صادق، علیه السلام، که پیغمبر فرمود که «همانا فرشته بالا می‌برد کار بنده را با فرحناکی. پس چون کارهای نیکوی او را بالا برد، خدای عزّ و جلّ می‌فرماید: «قرار بدهید این اعمال را در سَجّین. همانا این شخص در این اعمال فقط مرا نخواست است.»^۲ من و تو با این حال نمی‌توانیم «سَجّین» را تصور کنیم، و دیوان عمل فجار را بفهمیم، و صورت این اعمال [را] که در سَجّین است ببینیم.

يك وقت حقیقت امر را می‌بینیم که دیگر دستمان کوتاه [است] و چاره منقطع.

ای عزیز، بیدار شو و غفلت و مستی را از خود دور کن، و در میزان عقل بسنج اعمال خود را قبل از آنکه در آن عالم میزان کنند، و حساب خود را بکش قبل از آنکه از تو حساب کشند. و آینه دل را از شرك و نفاق و دورویی پاک کن، و مگذار زنگار شرك و کفر او را طوری بگیرد که به آتش‌های آن عالم پاک نگردد، نگذار نور فطرت مبدل به ظلمت کفر شود، نگذار «فِطْرَةَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا» ضایع گردد.

۱ اشاره است به آیه يَوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا. (روزی که شخص به آنچه پیش فرستاده است می‌نگرد و کافر می‌گوید: ای کاش خاک می‌بودم.) (نبا ۴۱).

۲ عن أبي عبد الله (ع) قال قال النبي (ص): إِنَّ الْمَلِكَ لِيَصْعَدَ بِعَمَلِ الْعَبْدِ مُبْتَهِجًا بِهِ، فَإِذَا صَعِدَ بِحَسَنَاتِهِ يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ: اجْعَلُوهَا فِي سَجّينَ إِنَّهُ لَيْسَ إِتَائِي أَرَادَ بِهَا. اصول کافی، ج ۲، ص ۲۹۴، «کتاب ایمان و کفر»، «باب ریاء»، حدیث ۷.

این قدر خیانت مکن بر این امانت الهی! پاك كن آینه قلب را تا نور جمال حق در او جلوه کند، و تو را از عالم و هر چه در اوست بی‌نیاز کند، و آتش محبت الهی در قلب افروخته شده تمام محبت‌ها را بسوزاند که همه عالم را به يك لحظه آن ندهی، و چنان لذتی ببری از یاد خدا و ذکر آن که تمام لذات حیوانی را بازیچه بدانی. اگر اهل این مقام هم نیستی و این معانی در نظرت عجیب می‌آید، نعمتهای الهی را در عالم دیگر که قرآن مجید و اخبار معصومین از آنها اطلاع داده‌اند، از دست مده، به واسطه جلب قلوب مخلوق برای شهرت چند روزه موهوم، آن همه ثوابها را ضایع مکن، از آن همه کرامات خود را محروم مکن، سعادت ابدی را به شقاوت همیشگی مفروش.

امام خمینی (ره)، چهل حدیث (اربعین حدیث)، ص: ۳۹

نرم افزار مجموعه آثار امام خمینی (ره) مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی نور